

İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar:

MADDE 1: Yönergenin amacı, İstanbul Kent Üniversitesinde yapılacak bilimsel çalışmalarda, eğitim - öğretim faaliyetlerinde etik kurallara uyulmasını sağlamak, mevcut ilke ve kurallar doğrultusunda görüş bildirmek, ihtiyaç halinde yenilerini oluşturmak, bunların uygulamalarına ait ilkeleri saptamak üzere kurulan Etik Kurulun görevleri ile çalışma usullerini düzenlemektir.

Yasal Dayanak:

MADDE 2: Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, “Helsinki Bildirgesi”, 26 Aralık 2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği” ve “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” esas alınarak düzenlenmiştir.

Kapsam:

MADDE 3: Bu yönerge aşağıdaki hususları kapsar:

- İstanbul Kent Üniversitesi öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin yürüteceği ve / veya araştırmacı olarak dâhil olacağı bilimsel araştırma, tez ve yayın süreçleri ile ilgili etik konularını,
- Eğitim - öğretim süreçlerinde karşılaşılan etik sorunlarını,
- Öğretim elemanlarının kurum içinde ve dışında yayımlanan her türlü çalışmaları ile ilgili yayın etiği konularını,
- Üniversitenin desteğinden yararlanan veya yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesini,
- Üniversitenin çalışanları ve birimleri arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan etik sorunlarını,
- Üniversitenin dış paydaşlarıyla ilgili etik sorunlarını,
- Üniversitenin topluma hizmet ve toplumsal sorumluluklarının söz konusu olduğu durumlarda ortaya çıkan etik konularını,
- Etik Kurulun yapısı ve görevleri ile çalışma usul ve esaslarını,
- Etik Kurula başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları, kapsar.

Tanımlar:

MADDE 4: Yönergede;

- a. Üniversite: İstanbul Kent Üniversitesi'ni,
- b. Rektör: İstanbul Kent Üniversitesi Rektörünü,
- c. Senato: İstanbul Kent Üniversitesi Senatosunu,
- d. Yönetim Kurulu: İstanbul Kent Üniversitesi Yönetim Kurulunu,
- e. Birim: İstanbul Kent Üniversitesi bünyesindeki idari ve akademik birimleri,
- f. Kurul:
İstanbul Kent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
- g. Başkan:
İstanbul Kent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanı
- h. Üye: İstanbul Kent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Üyeleri
- i. Etik: İnsan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırlarını, davranışın öncesinde yol gösterici ve sınırlayıcı kurallar topluluğunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik Kurulun Amacı, Yapısı, Görev ve Sorumlulukları:

Etik Kurulun Amacı:

MADDE 5: Etik Kurulunun amacı; İstanbul Kent Üniversitesinde gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler, eğitim-öğretim, toplumsal sorumluluk ve hizmet faaliyetlerinde etik ilkelere uyumun sağlanması ve aykırı uygulamaların değerlendirilmesidir.

Temel Etik İlke ve Değerler:

MADDE 6:

- a. İstanbul Kent Üniversitesi mensuplarının bireysel onurunu ve mesleki saygınlığını korur. Başta bilimsel faaliyetler olmak üzere üniversitenin tüm görev alanlarındaki faaliyetlerinde evrensel etik ilkelerinin vazgeçilmez değerler olduğuna inanır.
- b. İstanbul Kent Üniversitesi'ndeki çalışmalarda; bilimsel disipline bağlılık, objektiflik, tarafsızlık, yaşam ve çevreye saygı, insan ve topluma karşı sorumluluk gibi etik ilkelere uyum öncelik taşır.

c. İstanbul Kent Üniversitesi'nde öğretim elemanlarınca üretilen her türlü bilimsel yayınlarda intihal, yayın tekrarı, dilimleme, hayali yazarlık gibi ihlallere meydan verilmemesi, yayınlarda eksiksiz kaynak gösterilmesi, katkıda bulunanların adlarına yer verilmesi, gereken biçim ve doğrulukta atıflarda bulunulması etik ilkelerin gereği olarak kabul edilir.

d. İstanbul Kent Üniversitesi öğretim elemanları, eğitim – öğretimde adalet ve eşitlik ilkelerine uygun ve nitelikten ödün vermeyen bir eğitim ortamı sunar. Tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapar.

e. İstanbul Kent Üniversitesi'nde; Akademik çalışmalarda, yönetimde, performans değerlendirmelerinde, jüri üyelikleri, hakemlik ve editörlük gibi bireysel ve kurumsal ilişkilerin yürütülmesinde, her türlü sosyal etkinliklerin uygulanmasında akademik ve idari personel ile öğrenciler temel etik ilke ve kuralları benimser.

Etik Kurulunun Yapısı:

MADDE 7: İstanbul Kent Üniversitesi Senatosu'nun verdiği yetkiye dayanarak Rektör tarafından seçilecek bir Başkan, altı Üye ve bir Raportörden oluşur. Etik Kurul üyelerinin görev süresi 2 yıldır. Görevi biten üye yeniden seçilebilir.

Etik Kurul Üyeliğini Sona Erdiren Haller:

MADDE 8: Etik Kurul üyeliği aşağıdaki hallerde sona erer:

- İstifa ve / veya emeklilik,
- Bir akademik yılda izinsiz veya mazeretsiz olarak üç toplantıya katılmama,
- Adli ve idari soruşturma sonucunda bir disiplin cezası alması, etik kurallara aykırı davranıldığıının sabit olması,
- Altı aydan fazla rapor veya üniversite dışı görevlendirme nedeniyle kurul toplantılarına katılamama.

Etik Kurulun Görev ve Sorumlulukları:

MADDE 9: Etik kurulu;

- Üniversitenin bilimsel araştırma, eğitim - öğretim ve hizmet faaliyetlerinde karşılaşılan etik sorunlarda; yeterli, inandırıcı nesnel kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir.
- Üniversite bünyesinde esas alınacak etik ilkeleri ve bunların uygulama yöntemlerini belirler,
- Üniversitede etik yaşam kültürünün yaygınlaşması ve etik duyarlılık kazanılması için çalışmalar yapar ve önerilerde bulunur,
- Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları değerlendirerek Rektörlüğe öneride bulunur.
- Değerlendirme yaptığı tüm etik konularda ve bununla ilgili sorunlarda gizlilik içinde çalışır. İlgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutar.
- Gizliliği ve etik kuralları sağlamak üzere, taraflara “**Gizlilik Sözleşmesi**” imzalatılır ve araştırma ile ilgili değerlendirme bu imzalardan sonra yapılır.

f. Üniversitedeki akademik ve idari birimler ile elemanların etik ilkelere aykırı tutum ve davranışlarda bulunduğu tespit halinde uygulanacak yaptırımları belirler. Bu tutum ve davranışların tespiti halinde gereği yapılmak üzere Rektörlük Makamına bildirir.

g. Etik ihlali konusunda yapılan ihbar ve şikâyetin kişi ve / veya kişileri mağdur etmeye yönelik bir girişim olduğunun tespiti halinde, adı geçen(ler) hakkında gerekli yasal işlem yapılmak üzere rapor halinde konuyu Rektörlük Makamına bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru ve İnceleme:

Başvuru ve Etik Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları:

MADDE 10: Etik Kuruluna başvuru her zaman yapılabilir.

MADDE 11: Etik Kurulunun çalışma düzeni aşağıda tanımlandığı gibidir.

a. Etik kurulun görev alanındaki konular ve değerlendirilecek dosyalar, Rektör tarafından İlgili Kurula havale edilir. Ayrıca, bu Yönerge kapsamına giren konularda, İlgililer, Etik Kurula doğrudan bireysel başvuru yapılabilir. Başvuranın kimlik bilgileri Etik Kurul üyeleri dışında gizli tutulur.

b. Etik Kurulun onayını gerektiren bilimsel araştırmalarda başvuru, araştırmayla ilgili bilgileri kapsayan ayrıntılı bir formla yapılır. Anılan formda, araştırmacının amacı, kısa özeti, yöntemi, araştırmada ortaya çıkabilecek etik sorunlar ve bunlara yönelik önlemler gibi bilgilere yer verilir.

c. Etik Kurul gündemindeki konuları görüşmek üzere çalışma takvimine uygun olarak en az iki ayda bir defa toplanır. Ayrıca, Başkanın çağrısı üzerine gelen dosyanın niteliğine göre olağanüstü toplanabilir. Başkan bir hafta önce toplantı çağrısında bulunur. Kurul yarından bir fazla üye katılımıyla toplanır.

ç. Etik Kurul toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

d. Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte Etik Kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.

e. Daha önce Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha başvuru ve inceleme yapılamaz.

f. Etik Kurul Başkanı, başvurunun gelmesini müteakip gerekli incelemeyi yapmak ve rapor verilmesini sağlamak üzere uzmanlık alanı ile ilgili bir üyeyi görevlendirir. İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca, etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

g. İlgili üye incelemesini en geç bir ay içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Gerek görülmesi halinde Etik Kurul Başkanları bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere bir ay kadar uzatabilir. Başvuruların incelenmesi birden çok kurum ve kuruluştan bilgi ve belge teminini gerektiriyorsa inceleme süresi üç aya kadar uzatılabilir.

h. Etik Kurul, görev alanı ile ilgili bir etik ihlalinde de re'sen inceleme başlatabilir.

1. Etik Kurul Başkanı, gelen dosya hakkında ilgili birimlerden doğrudan yazılı bilgi isteyebilir ve talepler ilgili birimlerce karşılanır. Gelen bilgi ve belgeler inceleme dosyasında saklanır.

i. Kurul, ilke olarak tüm değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. Bununla birlikte ihtiyaç duyduğunda ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alabilir.

j. Etik ihlali gerekçesine dayalı olarak hakkında başvuruda bulunulan kişiye yazılı olarak konuyla ilgili açıklama yapma hakkı tanınır. Açıklama hakkının kendisine bildirildiği tarihten itibaren bir hafta içinde geçerli bir mazereti olmaksızın yanıt vermeyen kişi, açıklama hakkından feragat etmiş sayılır. Bu durumda; Etik Kurul mevcut bilgi ve belgelere dayalı olarak değerlendirme yapar ve sonucu Rektörlüğe bildirir.

k. Etik Kurul, gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek ve görüşüne başvurmak üzere davet edebilir.

l. Etik Kurul, faaliyetinde tamamen bağımsız olup, yapılan başvuruları yalnızca etik ilkelere uygunluk açısından inceler ve karara bağlar.

m. Etik Kurulun kararlarıyla ilgili her türlü açıklama Rektörlük tarafından yapılır.

n. Etik Kurulu, inceleme dosyasını Arşiv Yönetmeliği / Yönergesi kurallarınca saklar.

o. Etik Kurul, inceleme ve değerlendirmeleri sırasında Üniversite dışındaki kurum ve kuruluşlarla yapması gereken tüm yazışmaları Rektörlük aracılığıyla yapar.

ö. Etik Kurulun sekretarya işleri Rektörlükçe görevlendirilen Raportör ile yürütülür.

p. Etik Kurulu Üyeleri, Aşağıdaki kişilerin etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

- (1) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- (2) İlgilinin kendi bölümünde görev yapan öğretim üyeleri,
- (3) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar kan veya sıhrî hısımları,
- (4) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler,
- (5) Önceden ortak bilimsel yayın yapmış olunan kişiler,

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler:

MADDE 12: Etik Kurulun kararları tespit ve tavsiye niteliğindedir.

Yükümlülük:

MADDE 13: Kurul vermiş olduğu tavsiye kararlarından dolayı herhangi bir cezai, hukuki ve tıbbi sorumluluk altına girmez.

Yürürlük:

MADDE 14: Bu yönerge, İstanbul Kent Üniversitesi Senatosu'nun onayladığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 15: Bu Yönerge hükümlerini, İstanbul Kent Üniversitesi Rektörü yürütür.